

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
 Évre 170.— L., félévre 95.— L.
 Egyes szám ára 4.— L.
 Külföldre egész évre 270.— L.

FOSZERKESZTŐ:
GYALLAY DOMOKOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca)
 5. szám.
 Megjelenik minden szombaton.

Tíz esztendő sikerei

A magyar sorsváltozásnak milyen keserű következményeit éltük át az utóbbi tíz esztendőben! Mennyi vívódás lelki magánküzdelemben, mennyi küzdelem a közélet színpadján, mennyi vesztesség erkölcsi és anyagi értékben, mennyi csalódás emberekben, intézményekben, ígérő szavakban és jogos reményekben! Hány ősi hitvallás sodródott el tiz esztendő alatt a sötét vizek alatt, hány friss élettel telt föl az ország, hány új vállalkozás tört össze hatalmas zátonyokon, hány új és jövőbenzés végére ért a múlt gyászos visszafordulás!

Tíz esztendő... mint az elárvult erdélyi népek lassu halódása. És mi most mégis a nemzeti ünnepet várunk! Olyan tíz esztendőt ünnepelünk, amely a férfias helytállást, a sikert, virulást, a boldogságot teremtett erdélyi magyar kisebbségi élet számára.

A *Minerva Részvénytársaság* megszületése, fölserdülésének és hódító útra kelésének tíz esztendejét ünnepeljük. Ez az ünnep azonban a miénk, akik ott voltunk a *Minerva* bölcsőjénél, végig néztük kezdő

lépéseinek bizonytalanságát, örültünk növekedésének, majd tapsoltunk babérainak, amiket nemes versenyfutásokban szerzett. Meglehet,

hogy minket, akik ennek az intézetnek szárnyai alatt élünk, akik ennek színeivel futjuk pályánkat és keressük a magunk életének céljait, elfogultakká tesz a szeretet és a büszkeség.

De föllebbentjük tíz esztendő fátylát mindenki számára, tekintse meg minden erdélyi magyar a *Minerva* küzdelmeit, szolgálatát, eredményeit. Hisszük, hogy aki megtekinti, az szintén megáll velünk a tíz esztendő hátfarkánál, s velünk együtt örvendvén örvendezik a magyar munka eme sikeres kivirulásának.

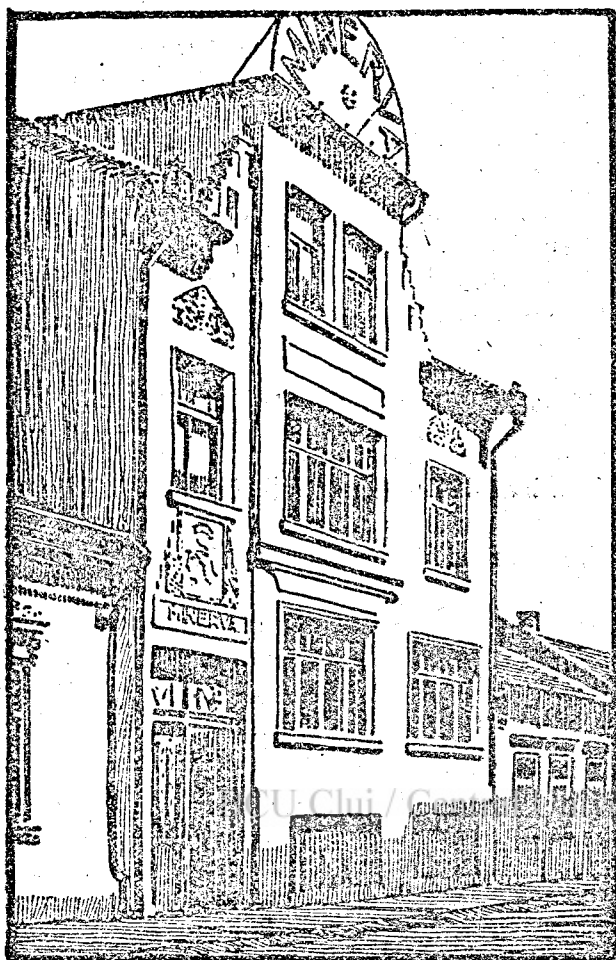
1919 végén, mikor minden téren érezhetővé kezdett válni az erdélyi magyarság elárvulása, a jövőbelátó lelkek fölvetették egy olyan intézet megalapításának a szükségét, amely képes lesz kielégíteni a magyarság legfontosabb szellemi szükségleteit, tankönyvekkel látja el az iskolákat, irodalmi műveket jelentet meg, szépirodalmi folyóiratot, néplapot ad ki s mindezekkel a régi fényűzés új szövegeket gyűjt az erdélyi magyarság útjainak megvilágítására.

Dr. Vékás Lajos, a *Minerva R.-T.* vezérigazgatója.

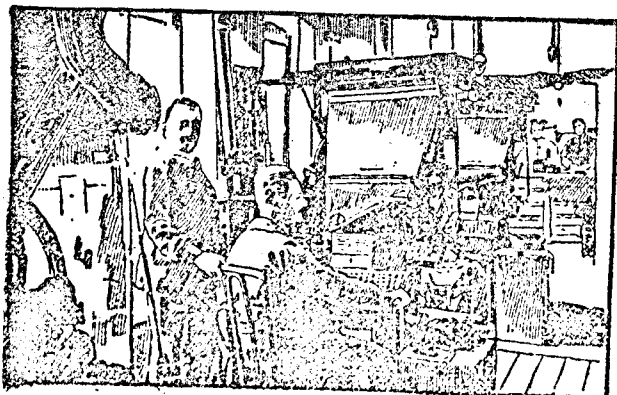
és mi most mégis a nemzeti ünnepet várunk! Olyan tíz esztendőt ünnepelünk, amely a férfias helytállást, a sikert, virulást, a boldogságot teremtett erdélyi magyar kisebbségi élet számára.

lításának a szükségét, amely képes lesz kielégíteni a magyarság legfontosabb szellemi szükségleteit, tankönyvekkel látja el az iskolákat, irodalmi műveket jelentet meg, szépirodalmi folyóiratot, néplapot ad ki s mindezekkel a régi fényűzés új szövegeket gyűjt az erdélyi magyarság útjainak megvilágítására.

A Minerva R-T. székháza.

Szerény volt a kezdet, de őszinte áldozatokból fakadt. Mindössze 750 ezer lej volt az összeg, amellyel a Minerva Részvénytársaság 1920 őszén nekilendült pályafutásának. De okos kezek forgatták kerekét, a részvénytőke csakhamar szerencsés vásárlással kettőzött meg értékben és hatékonyságban. Mindjárt a kezdet kezdetén kiváló nyomdát és könyvkötészetet vásárol meg a Minerva, majd

A Minerva R-T. sze dőgép üzeme.

nagytekintélyű könyvkereskedés megszerzésével ad szárnyat munkájának.

Ráteszi mentő kezét egy halódó folyóiratra s *Pásztortűz* címen új életre éleszti.

1921 nyarán elfogadja egy néplap tervezetét és ez év novemberében *Magyar Néplap* címen megvalósítja a tervet.

Nagy erőgyarapodást, új munkakört jelentett számára, mikor 1922-ben a három magyar egyház veszi át a részvények többségét. Most már úgy nekiduzzad fejlődése, hogy a részvényesek közt többé nem férnek meg üzeme. 1923-ban saját székházat vásárol, amely hely ad nyomdai, képsokszorozó, vonalzó, könyvkötő üzemeinek. Pár év alatt ez az elhelyezkedés is szűknek bizonyul és a Minerva új házakat vásárol központi épületének kibővítése végett.

Időközben a megnövekedett bizalom a részvénykibocsátásokat tesz lehetővé. De a gyarapodásnak igazi tápláléka mégis inkább az a pénz, amit a Minerva egyre nagyobb arányú nyuvá növekvő, de mindig egységesen irányított termelő munkával teremt elő. A *Pásztortűz* folyóirat megszilárdul, a *Magyar Néplap* pedig az ő 20 ezeres előfizető taborával nem remélt nyilvánosságot teremt és kapcsolatot létesít a Minerva számára a nép legszélesebb rétegei felé. De a tiz esztendő egyh feladatának megoldásában is gyönyörű eredményeket mutat föl. Csupán tankönyvet mintegy 700 ezer példányban adott ki a Minerva tiz év alatt. Saját kiadásában összesen körülbelül 1 millió könyvet jelentetett meg, mások megrendelésére pedig félmilliót nyomott ki s így az országban megjelent magyar könyvek egynegyed része az ő műhelyeiből áradt szét a közönség körébe.

A saját kiadású könyvek jórészt az a művek képezik, amelyekkel a Minerva a nép, ifjúság, művelt olvasó közönség és tudósok szellemi szükségletét igyekezett táplálni.

De szociális tekintetben is nagy súlyra jelentőségre tett szert a Minerva. A cég jelenleg 115 szakmunkást, 52 központi tisztviselőt, 15 külső tisztviselőt, összesen 182 alkalmazottat foglalkoztat és lát el tisztességes életmóddal.

Ezek a fejlődési adatok — azt hisszük méltán keltenek örömet azokban is, akik Minerva szűkebb körén kívül az egyetemes magyar közösségből szemlélik ügyünket.

Az elismerés az alapítás eszméjének követői után elsősorban és legfőképpen *Vékás Lajos* vezérigazgatót illeti meg, aki éven át bámulatos kitartással intézte a Minerva ügyeit. Az ő példája beszédes cáfolat annak, hogy a magyar emberben nincs szervező képesség. Dr. *Vékás Lajos* a bírói egyenletes munkájából került a Minerva

felé ágazó, bonyolult üzleti forgatagába és helyét nemcsak megállotta, de rövid idő alatt példányképe lett a körültekintő, helyesen számító, erélyes és szerencsés kezű szervező és vezető embernek. A magas képzettség adta tudását és az üzleti életben szerzett tapasztalatait ma nemcsak a Minerva érzi áldásosan, hanem más magyar intézmények is, amelyek szeretnék megszerezni az ő közreműködését. Most, a tiz esztendő határkövénél a sok munkáért, gondért, meg azokért az előnyökért, amikről a birói szék elhagyásával lemondott,

lelki kárpótlást nyújthat neki az a tudat, hogy magyar fájának életében történelmi hivatást töltött be és fog betölteni újabb tiz esztendő kulturális feladatainak munkálásában.

Ünnepünk alkalmával a Magyar Néppel olvasóinak szeretetét kérjük a Minerva iránt. Azok, akik kis lapunkat szeretik, szeressék annak édes szülőanyját, a Minervát is és ragaszkodásukat fejezzék ki azzal, hogy ezt az izzig-vérig magyar intézményünket tekintsek a magukénak és támogassák nemes törekvéseiben.

gy. d.

A Magyar Párt szózata a szatmári nemzetgyűlésen.

Lapunk zártakor a szatmári nemzetgyűlés tanácskozásai még nem értek véget. A nagyjelentőségű esemény egyes részleteiről azonban már most beszámolunk. Lapunk következő számában tovább folytatjuk a szatmári nemzetgyűlés eseményeinek méltatását.

Az Országos Magyar Párt szatmári nagygyűlésére Románia minden részéből összerereglettek a magyarság kiküldöttei, hogy a magyarság politikai, gazdasági és kulturális helyzetét megvitassák.

Sajnos a Szatmáron elhangzott beszédek és felszólalásokból megállapíthatjuk, hogy az elnyomatás és rossz gazdasági viszonyok következtében Románia magyarsága szomorú helyzetben sinylődik. Vezetőink, élükön gróf Bethlen Györggyel, mindent megtesznek a magyarság sorsának javítása érdekében, de a román kormány rosszindulatú és magyarellenes magatartása miatt sok fáradozásuk kárba vész. A szatmári nemzetgyűlés ezért elhatározta, hogy fenntartja az udvarhelyi nagygyűlésen hozott határozatot és a magyarság panaszait a Nemzetek Szövetsége elé viszi. Az erre vonatkozó javaslatot dr. Abrudbányai Ede képviselő terjesztette a nagygyűlés elé a következő előnyörű beszéd kíséretében:

Mélyen tisztelt Nagygyűlés!

A romániai magyarság mai nagygyűlése alkalmából két milliónyi otthon maradt magyar lélek szorongó várakozással tekint felénk.

Es ezt a várakozást nem elégíthetik ki a szokásos beszámolók, mert a romániai magyarság milliói megváltó erejű elhatározásokat várnak tőlünk, amelyek a nyomortól lesújtott nemzeti érzésükben megalázott és a csalódásoktól kiábrándult lelkeket a kétségbeesés szélétől visszarántva új hitet és új reményt tudjanak kölcsönözni nekik.

Azt várják az otthon maradt milliók, hogy a mai nagygyűlés ünnepélyes megnyitkozása egy égrekiáltó panasz legyen, amelynek kétségbeejtő fájdalma, ha itthon nem talál meghallgatásra, túlesapjon az ország határain.

Nemcsak szorványos esetek sérelmeit panaszoljuk fel, mert céltudatos kormányzati rendszerekkel és következetesen valósuló szándékkal állunk szemben, amelyek a magyarság gazdasági kizsákmányolását, anyagi tönkretételét, a magyar nemzeti kultúra elnyomását és a magyar tömegek cinemzetienítését célozzák.

Az elmúlt tiz esztendő politikai küzdelmei megtanítottak rá, hogy Romániában az emberi jogok létezését kétségbe vonják, hogy a gyulafehérvári határozatok, a kisebbségi nemzetközi szerződések és az egymást váltógató kormányok paktumszerződései a mindenkori hatalom szemében csak értéktelen papírrongyok, lelketlen eselvetések, amelyek egyetlen betűje sem íródott őszinte lélekkel.

A magyar tömegek határtalan elkeseredése egyszer már kirobbant az 1928. évi székelyudvarhelyi nagygyűlés impozáns megnyilatkozásaiban, amikor úgy éreztük, hogy a szenvedések és csalódások mértéke betelt és súlyos sérelmeinkre csak a nemzetek szövetségénél kereshetünk orvoslást.

De aztán egy percre mégis megállottunk, mert azt hittük, hogy Románia belpolitikája korszakalkotó változások előtt áll, mert Maniu Gyula pártja, a gyulafehérvári határozatok alkotói kerültek uralomra.

Ha ez a kormány hatalomra lépésének percében megértette volna Románia népeinek felmagasztosult hangulatát és azt az áhítatos várakozást, amellyel Erdély népei remélték tőle a kiengesztelődés magasztos alkotását: örök időkre nagyra tehetné volna a nevét.

Azonban csak a történelmi pillanat volt nagy és magasztos és az emberek, akiket a történelem az ország élére állított, a lelkeket kibékítő alkotások helyett a törpe indulatok hálójába vergődtek.

Az alkotó gazdasági munka megindulását hiába vártuk, de e helyett óriási arányokban felszaporodtak az ország közterhei, amelyeknek igazságtalan és egyenlőtlen elosztása és irgalmatlan behajtása a kisebbségek üldözésének és kisebbségi vagyónok elkobozásának eszközévé fajult.

Még mindig nem nyert befejezést az agrárreform, amely a magyarság gazdasági megerősödését akadályozza, amely a Bánátban és a magyar határ mentén a föld népét fosztotta meg az általuk eddig művelt földtől nyomorba döntvén őket, hogy felettük adómentességet élvező román telepéseket tegyen urrá.

Erdélyben, Csikban és Kalotaszegen újabb követőkre talált a harói példa. Felfegyverzett román tömegek forradalmi erőszakkal elrabolják a magyar lakósságtól azokat a földterületeket, amelyeket az agrár hatóságok kénytelenek voltak számukra meghagyni. És az államhatalom nem tudja, vagy nem akarja megfékezni a forradalmi fosztogatókat, akik titokban azzal kérkednek, hogy a román politikai élet vezető tényezőinek védelme alatt állanak.

A magyarság kiszorítása a vezető tisztviselői állásokból még a szintiszta magyar vidékeken is, a magyar altisztek és munkások tömeges elbocsátása a CFR. üzemeiből, a magyar tisztviselők és munkások kiszorítása a

nacionalizált iparvállalatokból, a magyar nyugdíjasok jogos igényeinek elismerése előgördített mesterséges akadályok a létkérdést szabályozó törvények alkotásában és végrehajtásában érvényesülő túlzott nacionalista szellem, a bányatörvény és erdőtörvény céltartalmú rendelkezései és azoknak végrehajtása mind szorosabbra és szorosabbra szorítják azt a vasgyűrűt, amely népünket az anyagi tönk szélére juttatta.

De semmivel sem megnyugtatóbb kulturális életünknek képe sem.

Magyar iskoláink nyilvánossági jogának elismerése még mindig csak szórványos tünet. Bihartól a Bánátig nyúló határzóna félmilliót meghaladó magyar lakosságának egyetlen nyilvánossági joggal bíró magyar középiskolája sincsen.

Erdélyben is folyik az irtó hadjárat a felekezeti népiszkolák ellen és egyes renegát magyar tanítók által vezetett nacionalista érzelműkben elvadult revizerok minden iskolai évben újabb és újabb népiszkolát ítélnék halálra.

A kulturzónákban még mindig ott működnek a fiaink nyelvét nem értő regáti tanítók, az állam még ma is többet áldoz a magyar kultúra elnyomására, mint amennyivel a magyar kultúra ügyét a nyugodt fejlődés medrébe lehetne terelni.

A névelmezés még mindig szedi áldozatait és a Székelyföldön több százéves magyar nemzeti multa visszatekintő családok gyermekeit kényszerítik a román iskolába.

Államsegélyünk még mindig nem több a koldus alamizsnánál akkor, amikor a mi adófilléreinkből is létesített román állami oktatásról az első tíz év után kiderült, hogy óriási arányokkal túl van méretezve. A kisebbségi állami iskolák segélyére nincsen fedezet, amikor egy-egy parádés alkalom kiadásai sokszorosan felülműlják a kisebbségi iskoláknak egész évre nyújtott alamizsna segélyét.

A Magyar Párt elnöksége és parlamenti csoportja belátva a további várakozás céltalanságát, a Csiki székely magánjavak, a gyermekszentmihályi legelő erőszakos elfoglalása, a névelmezés és a kulturzóna ügyét a Népszövetség elé vitte.

A megkezdett úton megállanunk nem szabad, mert nincs mit várunk annak a kormányának a megértésétől, amely a magyarság lojalis türelméért azzal fizet, hogy a külföldi közvéleményt meg akarja téveszteni, hogy Ro-

nia kisebbségi politikája kifogástalan, mert a romániai kisebbségek nem fordulnak panaszaikkal a Népszövetséghez.

De nem állunk meg a kezdett úton azért, mert romániai magyar tömegek már elkezdtek a szenvedések és kijózanodásnak adni a pontjáig, amelyen már csak tényleges érvek nyugtathatják meg, azonban az ámitó eretek szétfeszülő délibábja már nem állhat többé a döntő elhatározások útjába.

Ezen ezért ez ünnepélyes pillanatban átvezve a magyarság millió sebének felsajgó fájdalmát, tisztelettel kérem a nagygyűlést, hogy a felolvasandó határozati javaslatomat fogadni méltóztassék.

Határozati javaslat.

Az Országos Magyar Párt szatmári nagygyűlése fájdalmasan állapítja meg, hogy a román-kerület 12-ik esztendőjében Románia magyar-ja a gazdasági elszegényedés, jogbizonytalanság és a kulturális elnyomás lejtőjén ismét mélyre zuhant. Népünk ma is messze áll attól, hogy az államhatalom részéről abban az elbánásban részesüljön, amelyet az emberi jogok és a nemzetközi szerződések szellemében feltétlenül várhat és megkövetel.

A magyar kisebbségi nemzet a lefolyt 12 év szeszeres és tudatos gazdasági tönkretétele, az egyenlőtlen közteherviselés, az igazságtalan megkülönböztetés folytán a nyomorral és nélkülözéssel terhelt kétségbeesett küzdelmet folytat. A magyar gazda, kereskedő, iparos, tisztviselő és munkás egyaránt existenciális katasztrófa elé néz.

A törvények alkotása és végrehajtása az állam nacionalista irányzatának kérélméletlen szolgálatában történik. A magyarság szavát a reakciós szászói törvény, a zaklató feljelentések, a kormány szolgálatában dolgozó renegátok aknamunkája, a csendőri és közigazgatási terror gyengítik, fosztják meg az érvényesüléstől. A közigazgatási hatalmi eszközök önkényes alkalmazása kisebbségellenes törekvések eszközévé alacsonyítja. A kormányok kisebbségi politikáját az ámitás, a szemérmeskedés és erőszakoskodás jellemzi. A magyar népet legtöbb helyen lelkétől, gondolkodásából és jogos érdekeitől távolálló ellenséges indulatú emberek igazgatják. A magyar anyanyelv szolgálatában az igazságszolgáltatás és közigazgatás területén ámból száműzve van. — és ebből a magyar népre mérhetetlen erkölcsi és anyagi károkozások származnak.

Felgyűlési és iskolai intézményeink ma is a válsággyűlölet alatt szenvednek. Kulturális életünk megnyilatkozásai ma is az elnemzetellenítő politikai adományain keresztül kénytelenül a keserves erőfeszítéssel maguknak utat törni. A magyar kultúra fennmaradásáért emberfelelő lépéseket kell hozni és félni, hogy népünk re-

netes lerongyolódása mellett kulturintézményeink az agóniával nem tudnak sikerrel birokra kelleni. Tanáraink és tanítóink hősi nyomorgását az államsegély sovány morzsái mitsem enyhítik. Az iskolák nyilvánossági jogának elvétele ma is tervezéssel folytatódik. A kormányközégek kisebbségellenes intézkedéseit ma is megtorlás nélkül tűrik el és nézik el.

A magyar nép bámulatatos türelemmel és törvénytisztelettel viselte sorsát a lefolyt esztendőben. A törvényes segítség minden fórumát bejárta, hogy megrázó szenvedéseire enyhülést találjon. Különösen Maniu Gyula kormánya felé tekingett reménységgel, mert joggal várta, hogy azok a férfiak, akik Gyulafehérvárott a világ közvéleménye előtt a teljes nemzeti szabadságot ígérték meg az összes ittlakó népeknek, végre új korszakot fognak nyitni a kisebbségek életében. A Magyar Párt nagygyűlése megállapítja, hogy ebben a reménységében szomorúan és lesújtva csalódott. A gyulafehérvári határozatokból, amelyek azt ígérték, hogy minden népet saját anyanyelvén saját kebeléből választott fiai fognak igazgatni, oktatni és fognak felette bíraskodni, semmi meg nem valósult. Nyelvünk ma is törvényen kívül áll és fiaink sem az oktatásban, sem a közigazgatásban, sem a bíraskodásban kellő szerephez és érvényesüléshez nem juthatnak. A világ közvéleménye egy olyan ünnepélyes fogadalom megszegésének tanuja, amelyre a mai kormányzó-párti erdélyi vezetők 1918-ban ezt az országot feléptették.

Az Országos Magyar Párt szatmári nagygyűlése mindezek folytán ünnepélyesen tiltakozik Maniu Gyula, Mironescu és Titulescu uraknak a világ közvéleménye felé tett kijelentései ellen, mintka Románia kisebbségei boldog állapotban, a méltányosság és egyenlőség áldásai közepette élnek. Ellenkezőleg: a nagygyűlés kijelenti, hogy az a tényleges és jogi egyenlőség, amelyet a kisebbségi szerződés a közelet és magánélet minden terén Romániára is kötelezővé tett, nemesak megvalósítva nem látja, hanem e helyett még a kormányok gazdasági politikája is a kisebbségek nemzeti létének megdöntésére irányul. Az ellen, hogy a lemondott és jelenlegi miniszterek a világ közvéleményét valóttalan tartalmu kijelentésükkel hamisan informálják és ezzel a kötelezettségek be nem váltásáról a figyelmet elterelni igyekeznek, ünnepélyesen óvást emelünk.

Mindezek alapján az Országos Magyar Párt szatmári nagygyűlése utasítja a parlamenti csoportot, hogy továbbra is elszántan folytassa azt a harcot, amely a magyar nép kulturális nyelvi és gazdasági fennmaradását óhajtja biztosítani és egyben a nagygyűlés teljes egészében fenntartja az 1928-ik évi székelyudvarhelyi nagygyűlés határozatát, amely a Pártelnökség kötelezettségévé teszi, hogy minden esetben, amikor a parlamenti harc sikertelenségét megállapítja, a magyar kisebbség sérelmeit a Nemzetek Szövetsége elé vigye.

KÜLFÖLD

A bukaresti gazdasági tanácskozás. A dunai államoknak Lengyel- és Lett országok kiküldöttjeivel kibővített tanácskozása Bukarestben befejezést nyert. A bizottság nem hozott határozatot, de megállapodott tíz pontban, amelyek elfogadását és alkalmazását ajánlják megbízó államaiknak. E pontok a gabona kiszállításának megszervezésére s az állategészségügyi kérdések egyöntetű szabályozására vonatkoznak. Egységes meghozatalukhoz természetesen szükséges nem csupán a tárgyaló államoknak megfelelő intézkedése, hanem annak is előzetes biztosítása, hogy az intézkedések gyakorlati keresztülvitele a többi európai államban akadályba ne ütközzék. Így, bár a tanácskozások résztvevői igen elégedettek az elért eredménnyel, a gazdasági helyzet várt könnyebbülése egyelőre nem fog bekövetkezni. A tárgyalásoknak különben a jövő hónapban folytatásuk lesz, még pedig Varsóban. Ez alkalommal megint nagy fontosságú kérdést fognak tárgyalni: a földterhementesítés kérdését. Ennek megoldása majdnem minden gazdát érdekel s ha meg lehet találni, ez is nagy mértékben hozzá fog járulni a helyzet javulásához.

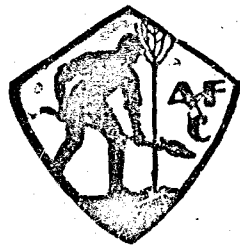
A volt szövetséges rágalma. A berlini angol nagykövét most tette közzé feljegyzéseit a háboru utáni időkről. Ezek a feljegyzések természetesen sokat foglalkoznak Stresemannal, a két éve elhalt német külügyminiszterrel, akinek, mint a locarnói megegyezés szerzőjének, dicséretével annak idején tele volt ország-világ. Most kitűnik, hogy Stresemann ezekben a

kérdésekben valójában az angol nagykövét gondolatait hajtotta végre. Ez nem volna baj, hiszen a locarnói tárgyalások s azok eredménye a béke ügyét szolgálták. A baj ott van, hogy a megelőző megbeszélések rendjén Stresemann arra hivatkozott, hogy Bulgária, Törökország és Magyarország lázasan fegyverkeznek és Magyarország máris állig fegyverben van. Bizonyára azért tett ilyen kijelentést a német külügyminiszter, hogy ezzel is bizonyítsa, mennyire őszinte, mennyire komoly Németország törekvése a békére, mert, ime, annak érdekében még volt szövetségeseit is leleplezi. Szerencsére, a józan angol diplomata nem hitte el ezt a mesét. Mindjárt leírta mellé, hogy ennek a hírnek a megerősítése sehonnan sem hallotta.

A jobb hékéért. A francia közvéleményben megindult revíziós megnyilvánulások tovább tartanak. Most egyidőben két helyről is történt ilyen megnyilvánulás. Az egyik a híres regényírótól, Romain Rolandtól, aki már a nagy háboru idején is szenvedélyesen tiltakozott a háboruval járó lelki túlzások ellen. A másik nyilatkozó Hervé francia munkásvezér. Az ő nyilatkozata annál nagyobb jelentőségű, mert ő a háboru alatt a legerősebb háborus uszítók egyike volt. Egész váratlanul Bethlen magyar miniszterelnök is tett kijelentést ebben a kérdésben. Az egységes párt értekezletén bejelentette a kormány intézkedéseit a gazdasági válság könnyítésére, nyugalomra intett s ezzel kapcsolatban mondta, hogy talán közelebb vagyunk a revízió gondolatához, mint sokan hiszik.

A német kormány bemutatkozása. A választások után világszerte élénk figyelemmel várták a német kormány bemutatkozását az új országgyűlésben. A gyűlés harci jelenetek között indult meg. Különösen élénk összetűzés volt a kommunisták és a nemzeti szocialista Hitler-párt között. Végre is azonban a birodalmi gyűlés nagy többséggel bizalmat szavazott a Brüning-kormánynak s így a kormány sorsa biztosítva van. Legalább egyelőre. Ez az eredmény nagy megnyugvást keltett Franciaországban, ahol érthető aggodalommal figyelték a német politikai viszonyok alakulását.

Ujabb orosz támadás. Csak gazdasági téren. A buzaháboru után faháboru. A szovjet kilenc millió angol font áru (kb. 725 millió lej) fenyőfaanyagot szállít Angliának, a valódi ár felénél is kevesebb összegért. Teheti, hiszen kétszáz ezer nyomorult, nem fizetett, rosszul élelmezett famunkás robotjával termeli a fát a munkások paradicsoma, Szovjetország.

AMBROSI, FISCHER & CO.

AIUD — NAGYENYED

Szőlőoltványok,

alanyvesszők, gyümölcsfák,
díszfák, rózsák stb. legjobb
beszerzési forrása.

Árjegyzék kívánatra díjtalanul

politikai hírek

ígérgetik a kisebbségi Károly király koronázási látogatása alkalmával Mironescu miniszterelnök Bukarestben járt. Elutazása alkalmával azt a kijelentést tette, hogy a kisebbségi törvény megalkotásának tervét a kormány nem vette le napirendről. Ezenkívül a parlament elé terjeszteti a javaslatot.

került Udvarhelymégye az interimár-uralom? Udvarhelymegyei számadár szerint 1930 január-junius között a vármegyei interimbizottság tagjai 188 ezer lejt napidíj és fuvarköltséggel. Ezenkívül még Dobó és Kálmán urak havi 20 ezer lej állandó fizetést kaptak. Tehát a megye lakosságának 220 ezer lejtében áll az interimár bizottság 6 havi uralma alatt szemben a mostani kormány tanács 6 havi működésével mint a számtalások mutatják. Mit szólnak ehhez azok, akik megakadályozták a választásbizottság működését!

ak Bocu Sever ellen. Az „Universul” című román újság Bocu Sever bánati tartományi igazgató ellen különösen keményen emelt. Bocu igazgatót a legkevésbé is sok szabálytalansággal vádolják, a román újság leleplezte azonban az eddigi vádaknál súlyosabb természetű. Az „Universul” szerint Bocu Bulgáriába utazott. Elutazása alkalmával két bőröndöt vitt magával. Mikor a kormányzósága előtt a levélkürtösi határőrség felkérte, hogy a bőröndjeit visszaérkezett, 17 bőröndöt hozott magával tele ruhákkal és ruhaneművel. Bocu

a magával hozott portékát nem váromoltatta el s ilyen módon az államot nagy kár érte. Az „Universul” arra is céloz, hogy Bocu számára ez az eljárás több millió lej hasznot hozott.

Szabályozzák az alispán és főispán hatáskörét. Az új közigazgatási törvény rendelkezései nem írják körül világosan az alispán és főispán teendőit. Eért Mironescu miniszterelnök minisztertanács elé vitte a kérdést. A minisztertanácsban úgy határoztak, hogy törvényjavaslatot fognak a parlament elé terjesztetni a főispán (prefektus) és az alispán (megyetanács választmányi elnöke) hatáskörének pontos szabályozásáról. Az új törvény előkészítésére bizottságot küldöttek ki.

Nem áll szilárd talajon az új kormány. A külföld pénzügyi körök nagyon bizalmatlanul viselkednek a Mironescu-kormánytal szemben. A kormányban ezért nagyon ideges hangulat uralkodik, egymást követik a minisztertanácsok. Bukaresti újságok máris a kormány lemondásáról írnak.

* HIREK *

Székelykapu Kanadában. Kanada fővárosában, Montrealban sok magyar katolikus lakik. Ezek virágzó egyesületeket alakítottak és székházat építettek maguknak. A székház bejuttatásához virágosra faragott székelykaput állítottak, amelynek sok bámulója és dicsérője akad a messzi idegenben. Itthon is jobban meg kellene becsülnünk a magunk szép hagyományait.

Amerikában tél van, Magyarországon virágoznak a fák. Amerikában, Newyork környékén beköszöntött a tél. Az első hó lehullott, sok helyen fél méter magasan borítja a földet. Több városban a nagy hó miatt megakadt a közlekedés. Magyarországon tovább tart a szép idő. Az Alföldön virágoznak a fák és szép nyári időjárás mellett folynak az őszi vetési munkálatok.

Három embert megölt az erjedő must. Balatonendrődön Gábor József és Dobos Endre balatonendrődi lakosok a szőlőhegyben levő pincébe mentek bort kóstolni. Az erjedő mustból keletkező szénsavgaz mindkét gazdát megölte. Borsód megyében Bazsó Imre laci gazdát fojtotta meg a pincében levő szénsavgaz. Vigyázzunk tehát a következőkre: olyan helyiségben, ahol must erjed, nem szabad tartózkodni. Mielőtt a pincébe lépünk, égő gyertyával győződjünk meg arról, hogy jó-e a pince levegője? Ha a gyertya kialszik, ne lépünk be. A gyertyát tartsuk alacsonyan, mert a szénsavgaz nehezebb a levegőnél és a pince alján gyűl össze. Ha a must kikerjedt, többé nem fenyeget ilyes veszedelem.

Rémes szerencsétlenség Németországban. A németországi Arlsdorfban levő szénbányában borzalmas szerencsétlenség történt. Bányalég robbanása következtében több tárna beomlott és eltemette a munkásokat. A szerencsétlenség következtében 240 ember meghalt és sokan súlyosan megsebesültek. A gyors segítségnek köszönhető, hogy a bányában rekedt több ezer főnyi munkást meg lehetett menteni.

A „MAGYAR NÉP” terjesztése magyar kötelesség!

Uj könyv. Most jelent meg az első könyv, amely összefoglalóan és szempontmentesen tárgyalja Románia gazdasági válságának problémáját. A könyv címe: Románia Gazdasági Válsága, írói Demeter János és Demeter Béla. A minden megállapításában adatokra támaszkodó könyv ismerteti a krízis okait és a második részben megjelöli a kivezető utat is. Külön tárgyalja a gazdasági válság világjelenségét és külön az országos vonatkozását. Részletes kritika alá veszi az ország gazdasági politikáját és annak alapján kimutatja, hogy a krízis Romániában nagy mértékben országos vonatkozású. A könyv részletekben bemenőleg foglalkozik a legaktuálisabb gazdasági problémákkal és mozgalmakkal, mint az agrárblokkal, a kamatkérdéssel, a kollektív értékesítéssel, a termelőszövetkezetekkel és az iparpolitikával. Ára 50 lej. Megrendelhető kiadóhivatalunk útján.

Nyilatkozat. A „Magyar Népek” szerkesztőségének, Kolozsvár. Folyó év július hónapban volt tüzkáresetemből kifolyólag ezúton mondok köszönetet a „Minnerva” tüzbiztosító intézetnek, amiért tüzkáromnál teljesen kártalanított és így minden magyar testvéremnek melegen ajánlhatom ezen páratlan magyar intézetet. Majláthfalva, 1930 október 13-án. Zserai Gáspár, cséplőgéptulajdonos.

Uj naptár tervez a Népszövetség. A Népszövetség évek óta foglalkozik egy új naptár megszerkesztésének gondolatával. Hosszas számítások és tervezgetések után az új naptár terve elkészült. Az új naptár szerint a hónap négy hétből állana, vagyis 28 napból. Tizenhárom hónap lenne az esztendő. Az új rendszer lehetővé tenné, hogy minden hónapban a napok ugyan-

arra a dátumra essenek. Ilyen beosztás mellett nem volna nap-tárra szükség, hanem óraszerkezet mutatná a napokat és hónapokat.

Felrobbant a csehek pozsonyi lőszergyára. A pozsonyi lőszergyárban borzalmas robbanás történt. Ismeretlen okokból az ekrazit raktárban tűz ütött ki és a felrobbant ekrazit az egész raktárt a levegőbe repítette. A kivonult tűzoltóság nagy fáradtsággal megmentette a gyárat a teljes pusztulástól. A szerencsétlenségnek sok halálos és több súlyosan sebesült áldozata van.

Vérszegények, sápadtak, étvágytalanok, legyengültek gyakori fejfájásban, tüdőhurutban szenvedők kérjenek ismertető füzetet a dr. Földes-féle Ferrol Vastáplikórról. Mindekinnek teljesen díjmentesen küldi dr. Földes gyógyszerháza és vegyészeti laboratóriuma Arad, Str. Eminescu 21. sz.

Amerikában is felrobbant egy kormányozható léghajó. Toms River amerikai városban felszállítás alkalmával egy kormányozható léghajón tűz ütött ki. A léghajó felrobbant és teljesen megsemmisült. A szerencsétlenségnél három ember súlyosan megsebesült.

Óriási tüzvész pusztított egy kínai városban. Vucau városát borzalmas tüzvész pusztította el. A tűz a város közepén keletkezett. A nagy szélvihar miatt rövid idő alatt lángokban állott a fél város. Hatszázötven ember meghalt és sok száz ember megsebesült a tüzvész következtében.

Tüdőbetegek kérjenek ismertető füzetet az Oláh Károly plebános ur által feltalált kiváló hatású Antiptysin államilag engedélyezett tüdőhajt elleni gyógyszerről. Díjmentesen küld az egyedüli készítő **Osváth Gyógyszertár, Târgu-Mureș-Marosvásárhely.**

Művelődési mozgalmak

KATHOLIKUS GYÜLES ÉS DIVÁSARHELYEN. A katolikus népszövetség Kézdivásárhelyen tartotta az évi közgyűlést. A közgyűlés előtt délelőtt ünnemise volt. Ezen dr. Péter Antal brassói plebános és Ujlaki János zabolai lelkész beszéltek. A délutáni gyűlésen br. Szentkereszty Béla, Sándor Imre, dr. Gyárfi Elemér, dr. Péter Antal, Václav helyi Gyula, br. Apor Péter tartottak nagyhatású szónoklatokat. A közgyűlés után ünnepi körmenet volt, amelyben 6 ezer ember vett részt.

NŐSZÖVETSEGI MUNKÁK MAROSBOGATON. A marosvásárhelyi ref. Nőszövetség jól sikerült ünnepélyt rendezett Halmágyi József udvarán. Az előljáró beszédet bohóc ruhában, nagy sikerrel Fülöp András adta el. Szerepeltek a műsoron Bók Anna, Darkó Anna és Székely Ilona, akik a magyar szülő társaság meg kellett, hogy ismételjék a működvelők három szindarabát adták elő. A szindarabokban következők szerepeltek: Bükkösi Katalin, Bak Anna, Darkó Anna, Farkas Anna, Sós Rozsika, Szántó Erzsébet, Sente Mária, Bók János, Bükkösi István, Fülöp András, Halmágyi József, Székely Péter. Muzsikált Sós Rozsika. A szindarabok előadása tünően sikerült, az összes szereplők jól megállották helyüket. A népszövetség jóvágyásával az ünnepség jó eredménnyel zárult. A nőszövetség pénztára. Köszönet illeti Halmágyi Józsefet, aki nemcsak rendezésben vette ki részét, hanem udvarát is átengedte az ünnepségnek, hogy az ünnepség meg lehessen tartani.

HARMONIUMOK

nagy választékban. művészi kiváló minőségű. árban már 10.000 lejtől kaphatók. Nemzetország legnagyobb és legújabb harmóniumgyáranak képviselője.

SIMON LÁSZLÓ

orgonakészítőnél

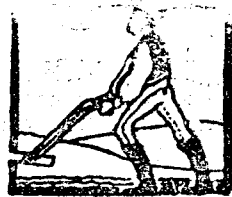
aki orgonakészítést, javítást, homlokzat sipok készítését nyújt nyos áron vállalja.

Cím: Simon László Cluj-Kolozsvár, Str. Brătianu (volt Király-utca)

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

Gazdák bajai a szatmári nagygyűlés előtt.

A szatmári nagygyűlés elé terjesztett határozati javaslatokat a Közgazdasági Szakosztály tárgyalta le a nagygyűlést megelőző napon. A szakosztályi gyűlésen dr. Gyárfás Elemér szenátor elnökölt és Románia legkiválóbb szakemberei tartottak előadásokat a gazdák bajairól.

A letárgyalt és határozati javaslat formájában a gyűlés elé terjesztett tárgyak közül a következő nagyfontosságú dolgokat említjük meg.

A gabonaértékesítés nehézségeit dr. Szász Ferenc ismertette. Határozati javaslatában rámutatott arra, hogy az államnak mindent meg kell tennie a gabonaárak emelésének érdekében. Ez által nemcsak a gazdák helyzete fog megjavulni, hanem az iparos- és kereskedőosztály is többet fog keresni.

Az állattenyésztés és állatértékesítés bajait Desbordes Ernő földbirtokos tárta a gyűlés elé. Határozati javaslatában különösen a külföldi állatkivitel fellendítését és ennek a célnak megfelelő belső intézkedések megtételét kérte.

A mezőgazdasági szakoktatás fontos kérdését dr. Abrudbányai Ede országgyűlési képviselő ismertette. Állami támogatást kér felállítandó szakiskoláink számára, mert ezt a békeszerződések is rendelik.

Az agrárreformmal kapcsolatban megoldásra váró kérdéseket dr. Oberding József György adta elő. Különösen a kisajátítási kötvények kiadásának ügyét sürgeti.

A szőlőgazdaság és borértékesítés bajairól Horváth Pál vezérigazgató beszélt. Kérte a bortörvény módosítását.

A mezőgazdálkodással kapcsolatos szeszgyártás bajaival dr. Szöllősi Ödön székelyudvarhelyi szeszgyáros foglalkozott. A mezőgazdasági szeszgyárak nagy jelentőségét hangoztatta. Különösen a Székelyföldön lehetne, szerinte, szeszgyárak sorúságával a föld termékeit jól kihasználni.

Meg kell még említenünk Mikó László földbirtokos előadását a gazdák szervezkedéséről. Mikó előadásában a szervezkedés nagy előnyeire mutatott rá.

Az előterjesztett javaslatokat a gyűlés egyhangulag elfogadta.

Az előadásokat lapunkban részletesen fogjuk ismertetni.

A Faluszövetség jubileuma.

A Budapesten székelő „Falú” Országos Földmives Szövetség most ünnepelte fennállásának 10 éves fordulóját. Az elmúlt 10 esztendő alatt a „Falú” egy zászló alá tömörítette a magyarországi falvak népét. A központi vezetőség nemcsak erkölcsileg támogatja a falusi népet, hanem anyagi boldogulásában is segíti. Ráneveli a helyes gazdálkodásra a földmivészeket és versenyek, kiállítások rendezésével terjeszti a többtermelés eszméit.

A Szövetség szép fejlődésére nézve jellemző, hogy ma már Budapesten saját palotája van, ahonnan lelkes emberek nagy szervezettel irányítják a falu dolgait.

A magyarországi „Faluszövetség” ünnepe szolgáljon nekünk is példaképpül. Mi kisebbségi elhagyatottságunkban ugyan nem érhetünk el szervezkedéssel olyan eredményeket, mint, amilyeneket a „Falú” ért el, de szervezkedés nélkül könnyen a teljes megsemmisülésnek nézünk eleibe. Azért hirdetjük lakadatlanul:

GAZDÁK, SZERVEZKEDJETEK!

Olvaszátok a „KELETI UJSÁG”-ot, Erdély magyar napilapját

Állatkiállítás Erdőszentgyörgyön. Jól sikerült állatkiállítást rendeztek az erdőszentgyörgyi székely földmivesek. A kiállításon sok szép állatot mutattak be a gazdák, tanuságot téve arról, hogy haladni akarnak. A kiállítás kitüntetettjei a következők. Aranyérmeket kaptak: Kiss Ferenc Szentistván, Raffai Mihály Csókfalva, Székely György és Milyó István Erdőszentgyörgy, Szöcs Péter és Sándor András Havadtő, Hadnagy Zsigmond Csókfalva, Vargha Mózes Gyalakuta, Szász Domokos Erdőszentgyörgy és Györffy Sándor Havadtő. Ezüst érmet és pénzjutalmat kaptak a következők: Vargha Gy. János, Taar Ferenc, Dávid Mózes, Györffy Gyula, Borbély István, Szöcs Péter, Vargha János, Kocsis János, Nagy Géza, Török Miklós, Máthé Albert, Szélyes Sándor, Kelemen György, Milyó István, Kiss Mihály, Máthé József, Fülöp Sándor, Taar Ilonka, Kiss András, Györffy Lajos és Mujka Viktor.

Porzol kísérletünk. Balázs Domokos kisbácsi előfizetőnk írja a következőket: „A „Porzol” porpác különösen bevált. Az egész buzám üszögmentes volt. Köszönöm a „Magyar Nép” szerkesztőségének, hogy „Porzol”-ban részesített.

Désen a földmivesek tiltakozó gyűlést tartottak a magas adóterhek miatt. A Szolnok-Doboka megyei lakosság a rossz gazdasági viszonyok miatt nagyon eladósodott. Csak a dési járásban 450 millió lejre rugnak a nép adó és más tartozásai. Ezért a lakosság elhatározta, hogy az adók mérséklése és olcsó kölcsön elnyerése érdekében gyűlést tart. A gyűlést nagy érdeklődés mellett a vármegyeháza ülsztermében tartották meg. Szolnok-Doboka megye népe a

gyűlésen feltárta sebeit és tünető módon vitte a világ közvéleménye elé azt a nyomoruságot, ami ma a falvak népét sorvasztja.

PIAC

Szigoru rendelet jelent meg az orosz áruk kiltillásáról. A román pénzügyminiszter rendeletben értesítette a vámhivatalokat, hogy az október 15-ike után érkezett orosz árukat nem szabad elvámolni, hanem vissza kell küldeni Oroszországba.

Emelkedik a bor ára. Franciaországban idén rossz szőlőtermés volt. Ezért több francia kereskedő érkezett Romániába borvásárlás céljából. Ez némi javulást eredményezett a borpiacra. A must ára is emelkedett egy keveset. A francia kereskedők Magyarországon máris nagyobb mennyiségű bort vásároltak és kilátás van arra, hogy Romániában is fognak vásárlásokat eszközölni.

Piaci árak Brassóban.

Gabonaárak.

Buza 400—430, rozs 230—260, sörárpa 320—350, takarmányárpa 240—270, zab 280—330, kukorica 320—340, pénzes lencse 650—750, fehér paszuly 1000—1100 lej mázsánként.

Takarmányárak.

Széna 130—160, préselt széna 180—200, krumpli 120—130 lej mázsánként.

Állatárak.

Hízott ökör 20—24, kövér disznó 29—33 lej élősúlyban kilónként. Igás ökör párja 18—24 ezer lej. Igás ló 10—25 ezer, kocsiló 20—35 ezer lej páronként.

Gabonaárak Temesváron.

Buza 285—300, kukorica 280—285, takarmányárpa 225, sörárpa 310, zab 250, paszuly 800—900, lencse 600, korpa 150 lej mázsánként.

IPARI ROVAT

Iparosok napja Szatmáron.

Az Országos Magyar Párt szatmári nagygyűlését megelőzőleg, 25-én a Párt Közgazdasági Szakosztálya iparos konferenciát tartott. A konferencián elhangzott beszédekre és javaslatokra még részletesen vissza fogunk térni. Ez alkalommal megemlítjük Reinhard Gyula javaslatát, aki azt a javaslatot tette, hogy a Magyar Párt tartsa legsürgősebb feladatának az iparososztály megszervezését és támogassa teljes erejével az iparos-otthonok alapítására irányuló mozgalmakat és a megszervezendő ipari szövetkezeteket. A gyűlés Reinhard javaslatát egyhangu lelkesedéssel elfogadta.

Csiszár Lajos marosvásárhelyi építész az ipari szakoktatásról és az iparostanulók otthonainak kérdéséről tartott nagy értékű előadást. Az ő javaslatait is egyhangulag elfogadták.

A munkákamarákról dr. Lakatos Sándor értekezett. Az iparosság adóterheit Szabó Béni magyar képviselő ismertette.

A nagyiparosok bajait dr. Hexner Béla mérnök terjesztette a kongresszus elé.

Az ipari biztosítás kérdéséről dr. Lakatos Sándor és dr. Eöry István beszéltek. Az új ipartörvényre vonatkozó kívánságainkat Bernád Ágoston adta elő. A közmunkák elosztásánál fennálló sérelmeinket Csiszár Lajos ismertette.

A kongresszus az összes határozati javaslatokat magáévá tette és azokat a vasárnapi nagygyűlés egyhangulag elfogadta.

A kongresszuson elhangzott előadásokra és javaslatokra még vissza fogunk térni.

MULATTATÓ

A MUNKA.

A mezőre ebédet hoztam,
 Apámék serényen kaszálnak:
 Vágják a rendet keményen, hosszan.
 Nézem hervadó képét a tájnak...
 Sovány hegyi-zabot aratnak,
 Tűzel rájuk lángfénye a Napnak.
 S mikor végigviszik a rendet:
 A kar megáll, a kő nem csenget —
 Erdőséli árnyékba kapnak...
 — No, mi van úrfi? ... — így tréfál vélem,
 Amint léptetnek felém az élen
 És látom az ajka mosolyra rándul
 S kerek bajusza virágos púntul...
 Kérges kezével homlokot törül;
 Leülnek az ételhez, körül,
 Mint más emberek a határon
 És édesen esznek mind a három...
 Pihenés után kalangyálnak,
 Vége sincs a vidám nótának!
 Ha kész a kalangya, a sárga-mentés:
 Nekik ez új-világteremtés...
 Itt a cél, öröm: a munka.
 Az életet egyik se unta.
 Náluk nincs búja az őszi szélnek...
 Ők boldogan élnek!

Hegyi Mózes.

BŐR JÁNOS

1849-ben augusztus másodikán volt a
 debreceni csata a magyarok és az oroszok
 között. Az orosz sereg ötször akkora volt,
 mint a magyar. A magyarok vitézül vereked-
 tek, ameddig csak bírták. De végre — a vá-
 rson keresztül — harcolva visszavonultak.
 Az orosz lovasság utánuk.

A honvédek meg-megálltak és sortüzet
 csátottak az ellenségre. Egy orosz tiszt át-
 a vállal leesejt a lóról. Ott fetrengett a
 földön és keservesen nyögött.

A kapujából meglátta Bőr János deb-
 receni gazda. Észrevette, hogy a sebesült tiszt
 kért neki, segítséget kér tőle. Bőr János
 ment. Fölvette a tisztet erős karjába és
 vitte házába.

Még le sem tette, máris ott termettek a
 oroszok. Agyon akarták löni az orosz
 tisztet.

De Bőr János az ajtóba állt és így szólt:
 — Akit én a házamba fogadtam, az az
 én vendégem. Nem engedhetem meg, hogy a
 hajaszála is meggörbüljön.

A honvédek lecsillapodtak és ott hagy-
 ták Bőr Jánost a sebesült muszkával együtt.

Az orosz tiszt megkönnyebülten felső-
 hajtott. Köszönetet rebegve nyújtotta ép bal-
 kezét a gazda felé, amikor az belépett a szo-
 bába.

Bőr János a tisztet levetkőztette. Sebét
 bekötözte. Inni adott neki. A feje alját meg-
 igazította.

Azalatt a harc megszűnt odakünn. A vá-
 ros lecsendesedett.

Az orosz tiszt balkézzel egy cédulát írt.
 Atadta házigazdájának, hogy menjen el azzal
 az orosz tábornok lakására.

Bőr János elindult. A nagy, kéttornyú
 templom előtt egy orosz gyalogezred állott.
 Bőr János uram nekitámaszkodott a város-
 ház oszlopának. Szemére huzta kalapját s
 csak úgy alóla nézte a villogó sisakot és
 fegyvereket. Nézte az orosz sereget és csó-
 váltta a fejét:

— Istenem, hogy mertek azok a gyerek-
 honvédek ezekkel a szakállas farkasokkal
 szembeszállni!

Jöttek a tiszt urak a városházára. Leg-
 elül egy aranygalléros tiszt.

— No bizonyosan az a tábornok! — gon-
 dolta János gazda.

Azzal eléje lépett az aranygalléros tiszt-
 nek. Köszönt neki úgy, ahogy dukált: nem
 éppen dacosan, de nem is alázatosan. A papi-
 rost a kezébe adta.

A tábornok megállt, elolvasta a cédulát.
 Arcán meglepetés látszott. Hátrafordult, be-
 szélt valamit a tisztnek. Előlépett ekkor
 egy osztrák tiszt és szólt Bőr Jánoshoz ma-
 gyarul:

— Tudja-e kend, hogy ki az az orosz
 tiszt?

— Honnan tudjam? Nem értek én a
 nyelvén.

— Az bizony valóságos herceg.

— Herceg? Már én arról sem tehetek.

Ezután néhány perc múlva Bőr János
 uram vezetése alatt két orvos, az osztrák
 tiszt és egy szakasz katona indult a sebes-
 sültökhöz.

Az orvosok azonnal kivették a golyót az
 orosz tiszt vállából. Azután bekötötték a se-

bet. A beteget el is akarták rögtön vinni a kórházba. De a herceg azt mondta, hogy ő bizony ott szeretne maradni Bőr János uram házában.

— A lakás tiszta. Az udvar árnyékos. Van kert is hozzá. Ebben a jóleső csöndben akarok maradni néhány napig — mondta.

Ugyis lett. A sebesült ott maradt Bőr János uram házában.

Ötödnapra a herceg fölkel az ágyból. Tolmácsot hívatott, hogy bucsut vegyen házigazdájától.

— Arról van szó, Bőr gazda, hogy mit kíván az öt napért? — kérdezte a tolmács.

Bőr uram nagyot bámult.

— Miféle öt napért? — kérdezte.

— Amit a herceg itt töltött magánál.

— Csak nem fizettetek a vendégemmel! Mondja meg neki, hogy ez nálunk nem szokás!

A tolmács megmagyarázta a hercegnek.

Az orosz herceg meghatottan nyujtotta ép balkezét Bőr János uram felé. Ezt már elfogadta. Meg is szorította.

— De az aranyórámat már csak elfogadja? — kérdezte most a herceg.

A tolmács értésére adta ezt Bőr Jánosnak.

— Nem lehet! — felelte az öreg elborult arccal. — Az ur mégis csak katonája annak az ellenséges hatalomnak, amelyik az én szegény hazámat elgázolta... Tartson meg szíves emlékében! Az Isten áldja meg!

Az orosz tiszt ezután elment az orosz se reggel együtt.

Néhány esztendő múlva az osztrák császár egyik tisztviselője maga elé hívatta Bőr Jánost.

— Maga az a Bőr János, aki 1849. aug. 2-án megmentette Dolgorucki herceget, egy orosz nagy ur fiát?

— Én nem tudom, hogy kinek az ija-fia volt. Csak annyit tudok róla, hogy herceg volt és sebesült volt! Ott feküdt nálam öt napig.

Dolgorucki herceg kérésére a mi kegyelmes császárunk kegyeskedett kendnek ember-

baráti cselekedetéért egy érdemrendet adományozni — mondta az osztrák tisztviselő.

— Micsodát! — kérdezte Bőr János meghökkenve.

— Érdemrendet, amelyet holnap ünnepelesen tűzünk a kend mellére.

— Nagyon köszönöm, de én nem leszek jelen. Én oroszoknak és nem osztrákoknak tettem szolgálatot, ha tettem. De nem is tettem. Én csak felebaráti kötelességemet teljesítettem. Nekem ezért földi jutalom nem jár. Az oroszoktól sem fogadtam el, miért fogadjam el az osztráktól? Minden jót kívánok.

Ezzel kifelé fordult. De az ajtóban hirtelen megállt. S alázatosan szólott:

— Azt tetszett mondoni, hogy a császár ő felsége akar megjutalmazni!

— Azt.

— Hátha én valami mást kérnék tőle, megadná?

— Lehet.

— Hát akkor kérek. A mi áldott jó papunk, Könyves Tóth Mihály, nehéz rabságban sanyalódik. Szíveskedjék a császár ő felségéhez fölterjeszteni alázatos kérésemet, hogy tessenék a papunkat szabadon bocsátani. Nem kérek én semmit a világon, csak ezt.

A tisztviselő csak ennyit felelt:

— Elmehet.

Bőr János uram nehéz szívvvel fordult ki a szobából. De a folyóson megállt. Gondolkozott. Majd visszafordult s bement a tisztviselőhöz.

— Tekintetes ur! — mondta. — Utoljára próbálok valamit kérni. Engedjék meg néhányunknak, debreceni öreg polgároknak, hogy elmenjünk rabságban sanyalódó papunkhoz!...

Ezt megengedték. Bőr János uram el is utazott néhány polgártársával abba az osztrák városba, ahol Könyves Tóth Mihály boszkodott erős hazafisága miatt. És Könyves Tóth Mihály istentiszteletet tartott debreceni polgároknak a szomorú rabságban, az Urnak 1851. esztendejében...

Rákosi Viktor.

Minden magyar ember jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

„Minerva Biztosító“ R.-T.

tehát magyar kötelesség biztosítását ide átsdri

Írószavak * Adomák

Kiegyezés.

Handika rosszalkodik. Miután többszöri rendretasítás serényl, az apja előveszi és sz. van rászól:

— Tegnap megígérted, hogy ősszel és most mégis szemlélsz, hogy mit ígértél az esetre? Azt, hogy el fogom néspárgolni. Ehhez mi lesz?

Handika szepegve válaszolja. — Egyezünk ki, édes apám! Sem tartottam be ígéretemet, édes apám se tartsa be.

Örökség.

— No és a kedves anyósa a gyendeletben nem hagyott semmit magára?

— De igen, a lányát...

Tanácsadó

Előfizetőink részére, akik mely ügyből kifolyólag a sz. szorúlnak, ezen rovatunk készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy a kérdőíveknek a tanácsadóknak kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácsadói levélhez mellékeljenek 20 sz. könnyebbség okáért bélyegért cserébe költségeit mi nem térítjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még küldendő is beküldendő. Csakis a levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lej is csatolva van.

J. A. bukaresti pártirodát Országos Magyar Párt közéleti tagozata megkereste, nézzen utána az Ön nyugdíjasságának. Ha pár héten belül nem kap választ, sziveskedjenesen az Országos Pártirodára fordulni Kolozsvár, Monostorhelyre.

Gy. A tanácsért sziveskedjenek a 20 lej beküldeni és akkor választ megadjuk.

M. L. plebános. Kérdés: Szóvány, kavicsos, homokos szántóföld, hideg éghajlatu Csikmegyében sem zabot, sem árpát, sem krumplit nem terem. Trágyázni a távolság miatt nem lehet. Kaszálónak óhajtanám átalakítani. Milyen fűmagvakkal vessem be és mikor? Kérem a fűmagkeveréket közölni. Most ősszel vagy tavasszal megszántva a földet belevethetem-e? Jó és olcsó fűmagot hol kapok? Mennyi az ára egy kg. fűmagnak és hány kiló kell egy holdra?

Felelet: A jelzett helyre a következő fűmagkeveréket ajánlom:

Kell belőle holdanként:

Réti perje	20%	—	—	14 kg.
Arvarozsnok	15%	—	—	40 kg.
Komócsin	10%	—	—	7 kg.
Csomós ebir	10%	—	—	20 kg.
Felálló rozsnok	5%	—	—	34 kg.
Sárkerep	10%	—	—	12 kg.
Komlós here	5%	—	—	11 kg.
Szarvaskerep	5%	—	—	9 kg.
Francia perje	5%	—	—	45 kg.
Baltacim	5%	—	—	95 kg.
Cérnatippán	10%	—	—	7 kg.

(Miután a fűmagnak hiányos a esiraképessége, azért átlag véve 50% ráadáást szoktak számítani.)

A fűmag ára kg.-ként 70—80 lej körül van. A fűmag beszerzésére nagyobb magkereskedő céget ajánlok. Nálunk leginkább az Aradi Mezőgazdák-nál lehet fűmagot kapni, ami ott nem volna kapható, azt Budapestről, Mauthner-től lehet meghozatni.

A vetés idejére megjegyzem, hogy azt legelőszerebb lesz tavaszra hagyni. A földet jól elő kell készíteni még ősszel és tavasszal be kell vetni. A talajt jól meg kell munkálni és tavasszal finomra el kell egyengetni. Célszerűbb a fűmagvetés kapás növény után, mert ebben az esetben kevesebb lesz a gyom a földön, mint ha kalászos után vetné be a fűmagot. A vetést jó védőnövényvel megejteni, amelyet zöldjében takarmánynak lekaszállhat. Erre a célra legjobban felel meg a zab.

Kérdés: Egy vagon kukoricát Gyergyószentmiklósról szállítva kitől kapnék legolcsóbb árban?

M. L.

Felelet: Ha az ottani környékről nem kap ajánlatot, akkor forduljon a kolozsvári tőzsdéhez.

P. B.

Kérdés: Szudáni fűvet 1930 tavaszán vettem és még nem kelt ki. Mikor kél ki?

Felelet: A szudáni fűvet akkor kell vetni, mikor a kukoricát szokás és pedig legkorábban akkor, korábban semmi esetre sem, mert a szudáni fű a hideg iránt érzékeny. Vethető másodterménynek is, tehát nyáron. Ha tehát nem kelt ki a tavasszal elvetett szudáni fű, úgy bizonyára a hideg gátolta abban, ami annál hihetőbbnek tűnik nekem, mert Csikmegyéről van szó, ahol zordabb az idő.

P. B.

J. I. Kár volt eddig is várni, ha valamely hónap eltelik és nem fizetik ki a nyugdíját, tegyen azonnal jelentést a fölöttek pénzügyigazgatóságánál és a tanfelügyelőnél s onnankérje az azonnali intézkedést.

M. F. Védekezés a csupasz csiga ellen. A csupasz csiga elpusztítására jól vált be a frissen égetett mézszek a kiszórása. A csigalátogatta helyre frissen égetett mézszek finom porát kell kiszórni vagy magát a csigát kell ezzel a porral beszórni. Ha u. i. a csigát mézszekkel beszórjuk, akkor a csiga védelmül bőven választ ki nyálkát, hogy a porból kímáshassék, ha azonban ezután újból beporozódik, akkor már ki lévén merülve, nem tud több nyálkát kiválasztani és elpusztul.

P. B.

B. I. és T. A. Az eset szomorú. Adják tudtára az illetőnek, akinek megbízást adtak, hogy amennyiben nem fizeti ki a pénzt, feljelentést adnak be az ügyvédi kamarához. A helyettes ügyvédnek igaza van, nem Önöktől kapta a megbízást.

Többeknek. Előfizetőink közül többen érdeklődtek az iránt, hogy a háziállataik megtetvesedése ellen mivel védekezzenek. G. J. nevű előfizetőnk erre nézve igen hasznos tanácsal szolgál. Alább közöljük a tetvek elleni védekezési módot, mely nevezett előfizetőnk szerint a leghatásosabb:

Ismeretes tény az, hogy háziállatainkat igen gyakran megtámadják különböző tetvek. Így pl. bárányokat, juhokat a juhvető, baromfiakat a tyuktető stb. Ezeknek irtását *naftalinnal* kíséreltem meg igen jó eredménnyel. A

naftalint jó apróra meg kell törni s az állat szőre közé behintve, be-dörzsölni. Ezzel az eljárással a tetvek elpusztulnak ugyan, de egy pár hét múlva meg kell ismételnit, mert a lerakott *serkék*, *peték* kikelnek és fejlődésnek indulnak. Hogy ezeket is elpusztítsuk, megismételjük a behintést, amelynek semminemű káros hatása nincsen az állatra. Serkelerakásra a fiatal élősdiék nem képesek eleinte s míg ezt megtehetnék, addig teljesen kipusztítjuk őket.

Ugyancsak G. J. nevű előfizetőinktől kaptuk a következő tanácsadást:

Gazdálkodásokban gyakran előfordul, hogy a lovak apró bőrbetegségekbe esnek. Ez abban áll, hogy a lovak testén magyoro nagyságu helyeken var áll elő több helyen s ott terjednek. Az állat testő foltosodni kezd és viszket, mert az állat vakarja. Később nagyon elterjed és az állat lesoványodik. Ez ellen a betegség ellen kitűnő gyógyszer az alábbi egyszerű készítmény: Sertészsírba bűdöskővirágot, vagyis port annyit keverünk, míg a fehér olvasztott sertészsír teljesen össze vegyülve, sárga színt kap. Ezzel a bőrbeteg testrészeket bekenjük. Két nap múlva langyos vízzel lemossuk és újból bekenjük. Ezzel a betegség néhány nap múlva teljesen megszűnik. Az egész eljárás nagyon egyszerű, veszéllyel nem jár s a szer házilag könnyen előállítható.

Aranyosgyéresi Agyagipar R.-T.

Ajánlja elsőrangú földgázzal
égetett hornyolt és hódfarku

tetőcserepét,

normál és németmértű

fali és kuttégláját

valamint elsőrendű különböző
méretben készült

alagcsöveit.

Cég és iroda: Turda—Torda.
Telefon szám: 107.

Szerkesztői üzenetek

Hátrálékos előfizelőink felszólítását teljesen befejeztük s így most előfizetőinken van a sor, hogy hátrálékukat, a kitöltött postautalvány felhasználásával, beküldjék. A könyvnapár megjelenése mind jobban és jobban közeledik s aki azt akarja, hogy még ez év folyamán megkapja a naptárt ingyen, siessen a pénz feladásával.

M. T. Szilágyballa, V. M.-né Szilágyzóvány, B. B. Tusnád, M. J. Ferend, Cs. Gy. Mezőbaj, D. J. Tamásd, M. A. Nagyköcse.

Itt felsoroltuk az új előfizetőkért lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálánkat és köszönetünket. Bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

D. M. Marosbogát. A beküldött prólógus ügyesen van megírva. Lapunkban azonban nem közölhetjük, mert nem közérdekű. A beküldött tudósítás jönni fog. — Miért nem rendezték más napon az ünnepélyt?

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: M. M. Tornya 160 (r. 1930 dec. 31-ig), J. M. Bácsfalu 808, id. N. Zs. Vajasd 175, K. F. F. Ágya 175, V. G. Marosszentimre 170, J. A. Várasfenes 510, V. P. Á. Gyergyóremete 160, B. J. A. Csikszépviz 175, V. J. Csikszentsimon 163, L. A. Feldoboly 95, B. Gy.-né Feldoboly 175, N. A. Kézdizsászfalu 160, L. A. Gelence 138, M. S. Gidófalva 160, H. F. Puj 175, K. I. Lónyaitelep 345, B. Á. Vulkán 175, K. K. Vulkán 175, B. L. Boldogfalva 175, K. R. Nadrág 175, P. S. Facsád 175, I. G. Székelysárd 95, L. J. I. Székelykövesd 175, N. I. Teremiujfalu 175, F. Gy. Olthéviz 140, K. J. Turc 170 (r. 1931 aug. 1-ig), B. J. Nagybánya 100, S. Gy. Szatmárnémeti 175, Sz. S. Gombástanya 120, P. S. Oltszakadát 175, B. D. Nagytalmács 345, H. R. Csanáros 170, F. M. Zsibó 175, F. I. Monó 110, M. F. Erszakúcsi 100, D. F. G. Szilágyballa 65, L. J. Zilah 175, P.

J. Kegye 190, L. J. Szilágyballyalu 145, Zs. M. Bethlen 100, M. Obéba 160, R. J. Vojtek 108, E. Dcsakna 175, Sz. Gy. Rettő 160, Ty. M. Vasasszentgotthárd 157, K. A.-né Kérő 265, Z. J. Klapodia 345, J. M. Majláthfalva 100, B. J. Buziásfürdő. 175, N. Gy. Valkány 65, P. M. Topánfalva 170, P. Sz. J. Várfalva 175, H. Alsóboldogfalva 120, Cs. F. Bögöz 175 lej.

Apró hirdetés

Apróhirdetések tarifája: Minden szó 5, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb hirdetés 60 lej. Állást keresők részére 20 szóig 10 lej. Előfizetőknek minden szó vastagabb betűvel 8 lej. Az apróhirdetési díj előre beküldendő.

Egy jókarban levő 2 éves esztendő herefejtővel és Internacionálisan traktor 3 vasu ekével eladó, tulajdonos nem egyezése végett. Helyi Sándor Olosig-Erolaszi, Bihar.

Szengáz malom, jó vidéki részre, bérbé kiadó vagy eladó. Cím a kiadóban.

Szőlő vagy gyümölcsstelepek figyelmébe! Ha éghajlatunknak megfelelő, kipróbált és egészséges szőlő vagy gyümölcsfa oltvány akarnak ültetni, kérjenek árjegyzéket és tájékoztatót Tóthfalva és Társa oltványtelepéről Tóthfalva Mures-Marosvásárhely, Str. S. Gheorghe (Szentgyörgy-u.) 9.

Műkertész, ki a virágtevelésben, szőlőmivelésben, gyümölcsfák gondozásában szakember. Állást keres. Értekezhetni Mártondorral Dalnic-Dálnok, jud. Tescsaune.

Eladó chaki campbell indiai futó gácsér, rhode kakash, leghorn kakas Tecsya, Gul-Láposului-Magyarlápos, Someş.

Okleveles gazda, aki nagy tapasztalattal gazdálkodott, állást keres. Érdeklődni lehet a kiadóban.

A szerkesztésért felel:
GYALLAY DOMOKOS

Termése árát feljavíthatja,

ha 100 — lejért sürgösen megvásárolja a kolozsvári Mentő-Egyesület sorsjegyét.

Főnyeremény 1. millió L. készpénzben

de összesen 2182 nyereny lesz 3,450.000 — L. összegben a nyertesek közt szétosztva

1930. december 21-én,

mely napon a húzás feltétlenül meg lesz tartva.

Sorsjegy kapható minden városban és 117 — lei előzetes beküldése ellenében a Sorsjegy iroda Cluj-Kolozsvár, Strada Memorandului (Unió-utca) 16. szám elküldi postán vidékre is.

Erőteljes úrrzülött és jól fejlődő növendékállata lesz, ha vehet, zoportó és elválasztott állatait a takarmányt

egészíti ki.

Egy állat napi Pekk adagja néhány baniba kerül. E csekély költséggel biztosítja állatainak gyors gyarapodását és sok betegségtől óvja meg azokat. Bárki próbát tett a Pekk-el tudja, hogy az nélkülözhetetlen minden állattenyésztőnek. Kérjen ingyenes ismertetőt a következő cégek egyikénél vagy a Chinoin-gyár bármely lerakatánál:

Szalmármegyei Mezőgazdák r.-t. Satu-Mare—Szalmár. Str. Reg. Maria 17
Mezőgazdák Kereskedelmi r.-t. Arad. Str. M. Stănescu 2. — Karner Ede r.-t.
Timisoara-Temesvár. Str. Brătianu 12. — Schieb és Társa Cluj—Kolozsvár.
Bata Mihai Viteazul 40. — Sztruhár és Mandl Careii-Mare—Nagykároly.
Vezérképviselőt:

Frederic Spodheim és Társa Bucuresi 2. Bulev. Elisabeta 55

Gyümölcsfák,
Dísfák,
Díszcserjék,
Rózsák,

Szőlőoltványok
legjutányosabb beszerzési forrása a

Dr. gr. Bethen László
gazdasága

faiskolója és szőlőoltvány telepe,
Reteag - Retteg (Jud. Someș)
Árjegyzék kívánatra ingyen !!

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt

Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Ferdinand
(v. Wesseleányi Miklós-utca) 7. sz.

Fiókhintézetek:

Dej-Dés, Beclean - Bethlen,
Cehul-Silvaniei-Szilágycséh
Jibou-Zsibó, Zălau—Zilah.

Affiliált intézetek:

A Nagyenyedi Kisegítő Tak.-pénztár
R.-T. Aiud-Nagyenyed és ennek
Ulcara-Marosújvári fiókhintézete. —

Saját tőkék:

60.000.000 Lei.

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl. —

Engedélyezett devizahely.

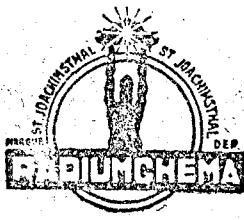
Ha valahonnan árut rendel,
kérjük a lapban olvasott hirdetésre
hivatkozni

Rendelje meg a

Pásztortűz

Irodalmi folyóiratot

Előfizetési díj:

Egész évre ... 500 L. Félévre ... 260 L.
Negyed évre 140 L.Kiadóhivatal: Cluj—Kolozsvár,
Str. Baron L. Pop (volt Brassai-u.) 5. sz.
Kérjen mutatványszámot!Radium az egészség gyógyforrása!!
Csakis**„RADIUMCHEMIA”**

tartalmaz valódi, a cseh állam által garantált St. Joachimsthal-i rádiumelemet. — Ovakodjunk silány utáztatoktól! — A gyenge besugárzású „Radiumchemia” gyógy-párnácska a fájdalmas testrésze való egyszerű rálektetéssel gyógyít, fájdalmát megszüntet és regenerál!... Ezen háziszert világhírű orvos-professzorok többek között a következő betegségek ellen használják:

Rheuma
Köszvény
Ischiás
Fese
Epe
Lép
Máj
Neuralgia
Neurasthenia
Migrén
Gyomor
Sümör

Bőrbetegségek
Furunculások
Mindennemű fejfájások
Izületi gyulladások
Gemyes folyamatok
Gyulladásos folyamatok
Tuberkulotikus meg-
betegedések
Érelmeszesedés
Korai öregedés
Gyoltra
Női bajok
Cukorbetegség

Tüdőbaj
Astma
Bőrnulás
Sáplóság
Vérzegénység
Hasi vízhór
Operáció utáni fáj-
dalmas
Fogfájás és foghús-
seryodás
Szembetegségek
stb. stb. esetekben

Beszerezheti és ingyenes prospektust kaphat a Romániai Igazgatóságnál
RÉVÉSZ IGNÁC Arad, Str. Consistorului 3.

A „MINERVA” legújabb könyvei:

Pásztortűz könyvtára:

- 16 sz. Kovács László: Történet a férfiről. Füzve 80— lej.
Kötve — — — — — 120— lej.
17 sz. Nikodémusz Károly: Jó asszony volt a kománé. Füzve 80 lej. Kötve — — — 120— lej.

Magyar Nép könyvtára:

- 39 sz. Szondy György: Állatok, virágok — — 20— lej.
40 sz. Második szavalókönyv — — — — 18— lej.

Magyar Ifjúság könyvtára:

- 11 sz. Csűrös E.: Fű kizöldül ó sírhanton (novella) 20— lej.

A pénz előzetes beküldése után portómentesen küldi a Minerva könyvesboltja Cluj-Kvár Str. Reg. Maria (Deák Ferenc-ü.) 1 sz.

Ingyen küldöm
szőlőoltvány és gyümölcsfa

árjegyzékem mely az egész országban a legolcsóbb árat és minden szőlőbirtokosra nézve megfizethetetlen tanácsokat tartalmaz. — A saját érdekében ne vegyen addig oltványt vagy bármilyen fajta vesszőt, míg a nem olvassa szőlészeti útmutatómat.

Cím:

SZÜCS J. szőlőtelepe Diosig—Bihardiószeg.
Jud. Bihar.

Kolozsvári
**Takarékpénztár és
Hitelbank Részv.-Társ.**
Cluj-Kolozsvár, P. Unirii (Főtér) 7.

Betéteket előnyös kamattal fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. — Olcsó kölcsönöket nyújt.

Fiókjai: Dej-Dés, Dicsőánmartin-Dicsőszentmárton, Alba-Julia-Gyulafehérvár, Târgu-Mureș, Marosvásárhely, Oradea—Nagyvárad és Timișoara—Temesvár.
Saját tőkéi 143 millió lej.

Affiliált intézetei:

Torda-aranyos várm. Tak.-pénztár Rt. Torda-Torda, Alsófehérvárm. Gazdasági Bank és Tak.-pénztár Rt. Aiud-Nagyenyed, Udvarhely-megyei Tak.-pénztár Odorheiu-Szekelyudvarhely és Cristur-Szekelykeresztúr, Szászrégen-vidéki Tak.-pénztár Rt. Reșhin-Szászrégen, Népbank Rt. Huédin-Bánffyhad és Szamosújvári Hitelbank Rt. Gherla—Sz.ujvár

Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. Áruraktárai a vasut mellett.